REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birouri de anunciuri: In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner. Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Marolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 8-a o seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXII.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 12 fl., pe sése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe sése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etașiu I.: Pe un an 10 fl., pe sése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 71. Brașov, Miercuri 31 Martie (12 Aprilie). 1899.

Nou abonament
la
Gazeta Transilvaniei.
Cu 1 Aprilie st. v. 1899

se deschide nou abonament, la care învităm pe toți amicii și sprijinitorii fóiei nóstre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe sése luni	6 „
pe trei luni	3 „
pe o lună	1 „

Pentru România și străinătate:

pe un an	franci, 40
pe sése luni	„ 20
pe trei luni	„ 10
pe o lună	„ 3.50

Abonarea se póte face mai ușor prin *mandate postale*.

Administrațiunea.

Situația în Austria.

De-un timp încóce domnesce tăcere în Austria asupra marei cestiuni a ḑilei. Tóte se află acolo încă în stadiul de pregătire pentru cele ce vor mai avé sě urmeze.

In timpul din urmă s'a făcut svon numai cu trecerile dela catolicism la protestantism între Germani, cari treceri par a lua dimensiuni tot mai mari și, precum scim, stau în legătură cu mișcarea politică din sînul Germanilor.

Bărbații de încredere ai partidelor germane s'au întrunit Duminecă în Viena cu scop de a stabili împreună postulatele politice naționale ale Germanilor din tóte provinciile. Acésta întrunire a ales o comisiune, care este însărcinată de a studia raporturile din diferitele provincii și a formula după aceea atât postulatele generale, cât și cele speciale, după provincii, ale Germanilor.

Intr'aceea partidele din majoritete au luat o posiție espectantă. Conferența comitetului esecutiv al acestei majorități, care avé sě se țină poimâne, a fost amânată.

Un ḑiar polon este informat, că guvernul Thun îndată-ce se vor termina desbaterile dietei boeme, voesce sě între érăși în tractări cu Germanii pentru a stabili o înțelegere cu ei. E vorba, adecă tot de problema cea veche, ca guvernul Thun sě facă posibilă resolvarea cestiunei pactului pe cale parlamentară. Și fiind-că contele Thun nu se póte decide a face o încercare seriósă sě mérgă înainte cu majoritatea de astădi și sě rischeze a guverna și fără de Germani, el se vede constrîns a-se gândi mai mult la o înțelegere cu Germanii, dela cari atêrnă în împrejurările de față resolvarea pactului pe cale parlamentară.

Și pe altă cale, neparlamentară, se asigură mereu, că nu se póte realisa pactul cu Ungaria. Ministrul președinte Szell a fost érăși la Viena, a fost primit și în audiență de monarchul, dér foile oficióse ungurescĭ susțin, că el de-ocamdată nu-și bate capul cu încurcăturile din Austria, ci aștéptă în liniște sě vadă la ce sfîrșit va ajunge contele Thun.

De-ar fi numai așa i-ar fi ușor lui Szell, dér cestiunea mai are și alte laturi, și „liniștea“ de adi a ministrului președinte unguresc póte peste nópte sě se turbure într'un mod îngrijitor și pentru situațiunea Ungariei.

Un comunicat al fóiei „Asociațiunei“.

Organul „Asociațiunei“ în numĕrul sĕu pentru Martie 1899 vine sě confirme scirea despre escursiunea secretarului Dr. Diaconovich la Clușiŭ cu scop de a întra în tractări cu „Erdelyi Karpat Egyesület“ de acolo pentru arangiarea camerei românescĭ la esposițiunea etnografică, ce se va face cu ocasiunea desvĕlirei monumentului lui Matia Corvinul.

Un comunicat lung și lat, scris de sigur de amintitul secretar, vré sě arate, cum s'au petrecut lucrurile; cum mai întâiŭ acel „E. K. E.“ s'a adresat la metropolitul din Blașiŭ, ér neprimind Escelența Sa însărcinarea, cum s'a adresat mai pe urmă la comitetul „Asociațiunei“ în 25 Februarie a. c. rugându-l sě se însărcineze el cu arangiarea camerei românescĭ. Ne spune apoi, că secretarul I al Asociațiunei *a primit ordinul* sě ia în Clușiŭ informațiuni detaiate și sě raporteze în proxima ședință a comitetului. In 28 Martie d-l Dr. Diaconovich s'a presentat la „Karpat Egyesület“ în Clușiŭ și a dat de o ședință a lui, în care se pertracta tocmai cestiunea esposițiunei. Invitat sě asiste la ședință secretarul I a declarat: „că comitetul „Asociațiunei“ încă nu a luat nicĭ un conclus definitiv în acéstă cestiune, și l'a însărcinat sě câștige informațiuni detaiate asupra condițiunilor, în cari se arangiéză esposițiunea“. Primind aceste informațiuni urméză acum, ca secretarul sě-și presenteze raportul sĕu în proxima ședință a comitetului central.

Ca moment caracteristic ne mai împărtășesce comunicatul amintit, că secretarul I n'a anticipat nicĭ o promisiune *în numele* comitetului central, dér că președintele comisiunei „karpategyletiste“ a luat'o cu tóte astea ca *făcută*, și a mulțămit înainte „Asociațiunei“, făcênd sě se trécă acéstă mulțămită și la procesul verbal.

Fóia „Asociațiunei“ află de bine a încheia comunicatul sĕu cu următórele rênduri:

...„Douě foi românescĭ s'au grăbit a tranșa eventualitatea participării „Asociațiunei“ la esposițiunea etnografică din Clușiŭ, într'un ton și cu maniere, carĭ nu credem, că vor puté contribui la resolvarea cumpătată și démnă a cestiunei. Nu putem întra în polemii, constatăm numai faptul, că comitetul central nu a luat nicĭ un conclus în acéstă afacere, cu care se va ocupa de-abia în ședința sa din 13 Aprilie a. c. Suntem convinși, că membrii comitetului vor sci sě dea cestiunei soluțiunea, care va fi mai corĕspundĕtóre intereselor culturale ale poporului nostru“.

Fiind-că și organul nostru a fost cel dintâiŭ, care s'a ocupat într'unul din numerii trecuți cu escursiunea la Clușiŭ a secretarului I al „Asociațiunei“, trebue cu atât mai vêrtos sě rĕspundem la espectorațiunea de mai sus.

Directorul fóiei și secretarul I al „Asociațiunei“ are aerul de a-ne dojeni pentru cele ce le-am scris în acéstă afacere, imputându-ne ton și maniere, carĭ ar prejudeca unei resolvărĭ „cumpătate și demnę“ a „cestiunei“.

Nu voim sě întrăm nicĭ noi în polemii, dér datorĭ suntem a face unele constatărĭ, carĭ se impun așa ḑicênd de sine.

Cine este de vină, décă Comitetul se vede pus înaintea resolvării „cestiunei“ despre care e vorba? Noi de sigur, că nu.

Lucru cumpătat ar fi fost, décă din capul locului Comitetul n'ar fi lăcomit la onórea de-a conlucra și el la exposiția ce-o arangiază „Karpategylet“-ul din Clușiŭ; lucru demn, dér tot-odată și corect ar fi fost, décă comitetul avea în vedere, că acésta nu i-o permite nicĭ scopul și chiămarea „Associațiunei“, care n'are destule mijlóce și n'are destule puterĭ spre a corĕspunde necesităților în cercul activității sale proprie, necum sě mai vină în ajutor societăților strĕine la arangiarea de esposițiunĭ.

Noi scieam, că „Associațiunea“ a fost decis sě-și întemeieze o „Casă națională“ propriă și un museu etnografic propriu. Ei bine, nu s'a gândit secretarul I și comitetul, că acesta este singurul museu, pe care îi va fi permis la timpul sĕu a-l provedé cu „cameră românéscă“?

Dér înafară de acéstă problemă încă îndepărtată, cele mai uriașe probleme aștéptă resolvarea lor urgentă dela încordata activitate a comitetului central. Sunt prea multe de arangiat și de îndreptat în organismul societății nóstre culturale, decât ca conducerea ei sě mai aibă timp a-și estinde ocupațiunea și înafară de cercurile ei. Mereu ne vin sciri despre indiferentismul, ce esistă în cele mai multe ținuturĭ față cu marele scop al „Associațiunei“. Colo sunt de-a se înființa despărțĕminte, dincóce este a-se da viață celor înființate, dér părăginite. Étă un teren priincios pentru escursiunĭ și misiunĭ ale manieratului secretar I. al „Associațiunei!“

Ce va ḑice însě lumea românéscă, când va vedé, că pentru arangiarea de esposițiunĭ în Clușiŭ cei din centru au răgaz și parale, ér pentru îndreptarea neajunsurilor și nevoilor dinăuntru ale „Associațiunei“ nu?

Nu trebuia și nu trebue óre sě țină cont comitetul de acéstă eventualitate mai mult, decât de eventualitatea participării „Associațiunei“ la esposița etnografică din Clușiŭ?

Dér comunicatul ne spune de repețite-orĭ, că comitetul „încă *nu a luat conclus definitiv* în acéstă cestiune“, află însě totuși de bine de-a nu ne lăsa în nesciință despre anticipata „mulțămită protocolară dela Clușiŭ“ cu tóte că acésta în fața faptului de mai sus era pentru publicul „Associațiunei“ cu desĕvîrșire irelevantă și indiferentă.

Aicĭ se mai nasce întrebarea, că óre Comitetul este séu nu în posițiune de-a lua un conclus definitiv în afacerea din cestiune, de sine stătător, fără consimțĕmêntul adunării generale? Dér pe basa statutelor mai este încă întrebarea, décă și adunarea generală póte orĭ nu decide, ca „Associațiunea“ sě arangeze o esposițiă înafară de cercul ei de activitate și a-l căreia scop sě nu-fiă menit pentru sporirea averii sale?

Comunicatul ne mai impută, că ne-am prea grăbit cu „tranșarea eventualităților“. Noi credem din contră, că Comitetul s'a prea pripit de-a trimite pe secretarul I. la Clușiŭ și a lăsa ca publicul românesc sě fiă surprins cu raporturĭ asupra schimbului de bineațe între trimisul lui și între „karpategyletiștĭ“.

Décă noi în urma acésta ne-am ridicat vocea, am făcut'o și a trebuit s'o facem ținênd sémă tocmai de interesele adevĕrate ale „Associațiunei“, adecă de interesele culturale ale poporului nostru, ce le representă, și pe carĭ însu-și comunicatul le accentuéză.

Tocmai interesele nóstre culturale, ce le representă „Associațiunea“, pretind înainte de tóte, ca acéstă societate a nóstră sě se feréscă de orĭ-ce ar puté sě turbure cât de puțin apele ei liniștite, sě se feréscă mai cu sémă de a fi trasă în cercurĭ strĕine, ale căror aspirațiunĭ nu concordéză cu scopul și cu chiămarea ei de promovătóre a limbei și a culturei române.

Comitetul central a mai lucrat odată fără de a ține sémă de împregiurările reale ale „Associațiunei“. Și ce a dobêndit? Un cas de precedență fórte periculos de amestec din partea guvernului și tîrîrea „Associațiunei“ nóstre în mocirla pasiunilor politice, ce și-au aflat o espresiune atât de viuă în fatala broșură banffystă tocmai față cu ea.

Tocmai în urma acestor pățanii sperăm și noi, că membrii comitetului se vor gândi bine și serios, care este în adevĕr soluțiunea cea mai corĕspundĕtóre intereselor culturale ale poporului nostru, ce va avé s'o dea la 13 Aprilie afacerii din cestiune.

Noi la rêndul nostru ne-am împlinit și de astă-dată datoria publicistică și l'am avertisat.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dela Năsĕud.

Adunarea comitetului pentru administrarea fondurilor scolare grănițerescĭ din districtul Năsĕudului.

— April, 1899.

— Fine. —

II. Causa convictului.

Presidiul întroduce causa convictului cu următorul discurs:

„Fundatorii institutelor nóstre culturale, luând nobila hotărîre, aprópe fără păreche în istoria patriei și a poporului nostru, de-a întemeia în Năsĕud școlele prevĕdute în „Instrumentul fundațional“, nu și-au uitat de sórtea grea a poporului fost grănițer, care cu atâta generositate a depus pe altarul culturei avutul sĕu câștigat cu sudorĭ de sânge, apĕrând tronul și patria, și pentru ca copiiĭ sĕi sĕ pótă âmbla la școlă și astfel sĕ guste din beneficiile institutelor fundate de el, au dispus a se ridica în Năsĕud un convict pe séma tinerilor urmașĭ ai celor îndreptățițĭ. Voința și dispositiunea fundatorilor în privința acésta este espusă clar în amintitul „Instrument fundațional“, sancționat de Maiestatea Sa prea grațiosul nostru Impĕrat și Rege apostolic. Patronatul, comitetul și comisiunea administrativă s'au ocupat în mai multe rênduri cu aflarea mijlócelor pentru a realisa ideea convictului; dér greutățĭ marĭ li au stat în cale astfel, că înființarea internatului a rĕmas un *pium desiderium*. Dintre greutățĭ amintesc, că mai întâiŭ trebuia sĕ ne îngrijim de gimnasiu astfel, ca el sĕ corĕspundă în tótă privința legilor școlare și sĕ nu pótă fi escepționat nicĭ sub raportul personalului didactic, nicĭ al localului și nicĭ al adjustării și instruirii acestuia. De aceea am vĕrsat anĭ după anĭ nu numai sute și mii, ci sute de mii de florinĭ pentru plățĭ, clădirĭ și trebuințe reale. Acestea, precum și împrejurarea, că în urma rĕscumpărării regalelor veniturile fondului s'au împuținat cu suma de 13.000 fl. la an, ne-au silit sĕ lipsim pe fiiĭ grănițerilor din comunele fostului district al Năsĕudului de stipendiile, ce mai înainte li-se dedeau aconto convictului proiectat, precum și de beneficiul cărților gratuite. Urmarea, Onorat Comitet, a fost, că poporul nostru n'a mai fost în stare a-și trimite copiiĭ la școlă ca mai înainte, și astfel numĕrul școlarilor grănițerĭ în gimnasiu s'a împuținat din an în an.

„E timpul suprem sĕ ne ocupăm serios cu înființarea convictului, mai ales, că înse-și comunele au votat prin representanții lor, din veniturile pădurilor administrate comulativ, suma de 12,000 fl. la an, pentru a se spori fondul convictului.

„Aceste și multe alte motive m'au îndemnat sĕ supun, în ședința de adĭ, deliberării D-Vóstre causa convictului. Atrăgêndu-vĕ deschilinit atențiunea asupra acestui punct din programă, rog pe toțĭ d-nii membri sĕ se ocupe cu tótă căldura de acest obiect, sĕ nu se sperie de greutățĭ, ci animațĭ de importanța causei sĕ-și pună tóte puterile întru a-o duce la un finit bun, aducêndu ne aminte de disa Latinului: *„voluisti, perfecisti“*, séu a Românului: „voesce și vei puté!“ siguri fiind, că drept rĕsplată vom avĕ mângăiarea sufletéscă, că ni-am făcut datoria“.

Sub impresiunea acestui discurs convingĕtor, comitetul decide: *Convictul se va deschide cel mult în 1 Septemvre 1900*, finanțarea și alte preparative indispensabile se concred comisiunei administrative.

III. Salarisarea profesorilor gimnasialĭ.

Patronatul școlelor nóstre grănițerescĭ a făcut tot posibilul, pentru ca mai ales profesorii gimnasialĭ sĕ fie salarisațĭ amĕsurat timpului și a muncei depuse din partea lor.

La deschiderea gimnasiului, în 4 Octomvre 1863, salariile fundamentale pentru profesorii ordinarĭ erau de câte 600 fl. la an. De atuncĭ ele au fost sporite din timp în timp la 700, 800, 900, 1000 fl., ér la adunarea generală a comitetului din Septemvre anul trecut 1898 chiar la 1200 fl., plus decenale, drept de pensiune și locuință gratuită. Sporirea din urmă este, despre care se dice în programa adunării din 30 Mărțișor a. c., că n'a fost aprobată de minister.

Comitetul adecă a votat sporirea din tangenta anuală de 12,000 fl., ce s'a asordat fondului central școlastic din veniturile pădurilor administrate comulativ pe un ciclu de mai mulțĭ anĭ, destinând din suma acésta 4000 fl. pentru sporirea salariilor și 8000 fl. pentru ajutorarea convictului. Ministrul însĕ dice, că tangentele sunt a se privi drept capital fundamental, adecă neatingibil, și numai asupra dobândilor din capital se póte dispune. Decisul ministrului însĕ nu detrage nimic din meritul comitetului, care a votat sporirea în buna credință, că ea va fi aprobată.

De-altmintrea corpul profesoral n'ar fi avut causă de a se supĕra nicĭ atuncĭ, când comitetul nicĭ de astă-dată n'ar fi votat sporul, și acésta mai ales pentru-că limbagiul, ce corpul profesoral îl purta de un timp încóce si cu deosebire sub direcțiunea lui Ciocan, în petițiile sale către comitet, trecea tóte marginile bunei cuviințe.

Sĕ mi-se dea voiă a reproduce aicĭ câte-va frase din petiția dela 18 Noemvrie 1893: Conclusul negativ al comisiunei dela 16 Septemvrie aceluiașĭ an, „corpul profesoral l'a luat *cu regret* la cunoscință“ — prin el profesorii sunt nu numai *neîndreptățițĭ*, ci și *formal asupriți*, ba chiar *direct atacațĭ în esistența lor*“ — „declinăm dela noi orĭ-ce rĕspundere față de *periculele* carĭ ar puté urma perseverând patronatul în tractarea înaugurată prin acel conclus“ — „privitor la *reducerea în contul cortelelor* la noi nu s'a făcut vorbă în mod *serios*, ci totdéuna numai sub influința unei *pornirĭ dușmănóse față de gimnasiu și personalul sĕu didactic*,“ — noi suntem mai îngreunațĭ decât cei dela stat, ba chiar și decât cei ai *școlelor autonome*“*) „motivul *„lipsa de banĭ“*

Traduse în vorbe cu înțeles, aceste repețite „declinărĭ“ ale profesorilor „noștri“ vor sĕ dică: „De nu veți da ce cerem, vom apela la ministrul unguresc de instrucțiune, care, cum ne asigură capul nostru Ciocan, ne va considera cu dragă voiă cererea; ce va fi apoi cu gimnasiul și autonomia patronatului nu ne privesce“. Un fel de: *„Punga orĭ viața“!* Era se vede, luat angagiamentul de a se trece gimnasiul sub dispositiunea regimului.

Că acest pamflet e compus de intimul intimilor lui Ciocan, de omul, care nicĭ când nu și-a impus vre-o reservă în purtarea sa plină de aventurĭ scandalóse, pentru-că „polița conduitei“ sale avea dela început giro lui Ciocan și că subscriere s'a făcut sub presiunea hahamului — ce are de-a face? Istoriograful instituțiunilor nóstre culturale, dând după multă vreme de acéstă hârtiă în archiva fondurilor, nu va întreba, cine a compus, ci cine a subscris actul și va constata, că din „colegiul profesoral“ dela 1893 nu lipsesce nici unul.

Dare-ar Dumnedeu, camăcar de aicĭ încolo nicĭ pomenire sĕ nu se mai facă de „pornirĭ dușmănóse“ contra patronatului în vecii vecilor. Amin!

Petri.

*) In concursurile pentru ocuparea de posturĭ profesorale la gimnasiile săsescĭ, salarul fundamental e 800 fl., cu 5 quinquenale de câte 100 séu 150 fl., după mărimea orașelor, dér totdéuna cu îndatorirea de a preda 22 de óre pe sĕptămână. póte sĕ devie *armă sdrobitóre în mânĭ contrare*, și declinăm orĭ-ce rĕspundere, ce ar puté urma din *neconsiderarea justelor nóstre cererĭ*.

Din dieta ungară.

(Desbaterea budgetului cultelor și instrucțiunei publice).

Ședința dela 8 Aprilie. In ședința acésta s'a sfîrșit desbaterea generală și la propunerea președintelui, camera a primit, ca erĭ, Lunĭ, sĕ se începă desbaterea specială. Au vorbit:

Kiss Albert: Nu se ocupă amĕnunțit cu reformele pe terenul învĕțămêntului anunțate de ministrul acestui resort. Se ocupă însĕ cu atât mai vêrtos cu anumite aparițiunĭ, ce în timpul din urmă s'au ivit pe teren bisericesc și școlar.

Spune mai întâiŭ, că în tómna anului trecut s'au importat și distribuit un numĕr mare de broșurĭ printre diferite naționalitățĭ din țéră, nu póte însĕ sĕ scie întru cât ele au influințat asupra aparițiunilor, ce vré sĕ le constate. Pressa (maghiară) și-a împlinit pe acest teren, fără deosebire de partid, misiunea ei nobilă (!) Prima aparițiune de felul acesta s'a ivit în mijlocul tinerimei dela academia din Oradea-mare. A doua aparițiune este aceea, care s'a ivit în Szarvas, unde Slovacii au pornit un adevĕrat rĕsboiŭ în contra serviciilor divine în limba maghiară. După casul din Szarvas a urmat cel din Santova, unde Șocații și Bunevații, contra tradițiilor politice ale părinților lor, au eșit din sînul bisericei catolice și au trecut la ortodoxism. S'a ivit în urmă casul din Tolna, unde Nemții au protestat în contra predicei maghiare, aparițiune acésta, care trebue sĕ umple de grijĭ pe toțĭ Maghiarii. Oratorul nu póte pricepe și se revoltă contra faptului, că în Ungaria se află o biserică „greco-catolică“, ce numĕră 100—200,000 de credincioșĭ, care de decĭ de anĭ luptă cu stăruință pentru realisarea postulatului ei îndreptățit de a ține cultul divin și predica în limba maghiară — și totușĭ nu s'a făcut până acum nimic pentru realisarea acestui ideal.

De pe teren bisericesc vorbitorul trece pe teren școlastic. După însa-și statistica oficiósă, limba maghiară nu s'a propus cu succes în 78 școle comunale, 322 rom. cat., 676 greco cat., 910 gr. or., 229 aug. evang., cu totul așadér în 2214 școle. Aceste date statistice fac sĕ ne indignăm, cu atât mai vêrtos, că tot statistica spune, că mare parte dintre învĕțătorii școlelor amintite sciu unguresce, dér n'au voit sĕ satisfacă datoriei lor față de limba maghiară. Arată cum mai ales printre Nemții protestanțĭ limba maghiară nu se respectă, nu se propune cu succes în școle, și cere dela ministru, ca față de școlele naționalităților sĕ aplice controlul cel mai rigoros.

Tisza Kalman: Vré sĕ vorbéscă, dér e întrerupt și apostrofat din partea kossuthiștilor și ugroniștilor. Tisza esprimă dorința, ca deja anul curent venitele clerului protestant sĕ se întregéscă până la suma de 700 fl., căcĭ acésta nu va conturba echilibrul financiar. Vorbi apoi despre cuincuenalele învĕțătorilor, cerênd dela ministru, ca sĕ dea îndrumărĭ organelor sale, ca aceste cuincuenale sĕ se reguleze mai cu îngrijire și mai punctual din partea susținĕtorilor de școle.

Pader R. și Hoch I. au luat apoi cuvêntul. Cel dintâiŭ vorbi despre defectele crescerei morale, despre revisuirea legilor politice bisericescĭ și în fine atăcă teatrele, carĭ glorifică imoralitatea și liberul amor. Al doilea vorbi despre artă și ideal, ca contrapondii socialismului și anarchismului. Arta nu póte fi creată decât pe bază națională, cere dér, ca pe acéstă bază sĕ se desvólte și „arta maghiară“.

Mocsy A.: Declară, că partida poporală ține la programul sĕu politic bisericesc, ér în privința politicei învĕțămêntului cere libertatea instrucțiunei confesionale. Incât privesce prefacerea tuturor

BCU Cluj / Central University Library Cluj

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Rosă în veștedire.

După englezesce.

Ce cald e aicĭ, Jeanetto! Deschide feréstra — amêndouĕ ferestrele. Ce-mĭ pasă mie de prescrierile doctorului? Adĭ diminéță el de sigur nu s'a gândit, că stau sĕ mĕ înnec! Și, Jeanetto, trimite-mĭ din odaiă pe acéstă somnurósă soră de caritate cu ochii ei marĭ, încremeniți! Ea mĕ supĕră cu veclnicele ei păhărele și sticle, „o lingură dintr'asta, dómnă“, „acum e timpul sĕ luăm din acel sirup rĕcoritor, dómnă“. Eu cred, că ar face sĕ morĭ, numai ca sĕ scapĭ de ea. Deschide ferestrele mai tare.

Când m'au adus încóce diceau medicii, că aerul dela Florida — balsamul și dulcele miros ce-l rĕspândesce la Florida, îmĭ vor da sănĕtate și vioiciune ca unui copil. Am rîs numai în mine! Ce mai sciu și medicii aceștia?

Privesce la brațul acesta, Jeanetto. Etă, că rupsei dantela, dér nu-i nimic! Uite ce subțire și slab este — numai os, care 'ți suscită compătimirea! Ah, încă înainte c'un an aș fi rîs asupra chipului meu de acum! Când mi-ai ținut erĭ oglinda sĕ mĕ uit în ea, aprópe n'am mai cunoscut femea, ce am zărit'o în ea. Dér în nóptea trecută s'aflau în odaiă alte figurĭ, carĭ pândeau îndĕrĕtul gardinelor și lunecau ușor și în tăcere peste parchetul odăii pe care se reflectau radele lunei. Tu credeai, că dorm, dér eu le vĕduiŭ pe tóte — o fată tînĕră îmbrăcată în alb printre florĭ de câmp înfloritóre; drăgălașul boboc de fată în ajunul primului ei bal; mirésa cu ochii înspăimântațĭ și cu trăsătura de durere pe buzele ei. Mi-am ascuns fața în perină, când s'a presentat înaintea mea; mai bucuros m'aș fi uitat la fisionomia, ce am vĕdut'o erĭ în oglindă, decât la a ei.

Ascultă! nu este acésta tropot de cai pe pietriș? Câte césurĭ sunt? numai douĕspre-dece? Domnul nu se va întórce decât după câte-va óre. Décă va întreba mâne de mine, spune-i, că m'am simțit mai bine și că nu mai doresc florĭ, cu carĭ sĕ mi-se umple odăile și carĭ sĕ mĕ supere cu mirosul lor.

Nu cântă o pasĕre în pom afară, Jeanetto?

Cât de ostenită sunt de atâta zăcere; ajută-mĭ sĕ merg la feréstră. Așa! Ce pĕtrundĕtor e mirosul acestor magnolii! Este adĭ bal în hotel? De sigur, ăsta i un vals. Audĭ numai! se póte distinge aprópe pasul ritmic al dansatorilor și ce lună frumósă! Ce frumos ar fi sĕ fiu érăși de opt-spre-dece anĭ și sĕ joc la lumina lunei între magnolii înflorite, sĕ rîd — și totușĭ — abia numai înainte cu șése anĭ am fost de opt-spre-dece — eu! E de necredut, ca și când o mumiă și-ar deschide în museu buzele veștedite, ca sĕ dică: „am fost odată om!“

Jeanetto potrivesce-mĭ perinele pe fotoliu — așa. Voiŭ sĕ sed puțin aicĭ la feréstră, adu-mĭ șalul chinezesc și stînge luminările — tóte. Luna luminéză destul de bine, nu ne trebue lampă.

Étă ai dat ceva jos de pe masă! Ah, brățara, pe care domnul a trimis'o adĭ diminéță. Un frumos giuvaer, nu-i așa? Un present, ce l'am primit la aniversarea dilei cununiei mele. Vedĭ tu cele cincĭ diamante în monogram? Astădĭ sunt cincĭ anĭ, de când m'am măritat — cincĭ anĭ. Uitasem de acésta, până ce am primit scrisórea lui. Amabila scrisóre a unui bărbat atașat, Jeanetto? Ia-o de aicĭ! Ce durere îmĭ causéză rîsul! Până astădĭ diminéță n'am avut ideă, că sensul lui pentru amor ar fi așa de desvoltat.

Inainte cu cincĭ anĭ, Jeanetto! Tu m'ai fost îmbrăcat, îțĭ aducĭ aminte încă? De spre stradă s'audia un viu zuruit de trăsurĭ, sgomotul vocilor omenescĭ străbătŭ până la noi. Eu părea, că vĕd totul ca printr'o ceață — diamantele pe masa de toiletă, buchetul de mirésă din mirte și trandafirĭ albĭ, propria mea figură îmbrăcată în alb în oglinda cea mare. Când mi-ai prins cununa în pĕr, mama mea a întrat în odaiă și m'a sĕrutat.

„Ne facĭ tuturor o așa de mare bucuriă copila mea“, dise ea. „Tóte cele bune, ce ți-le-am putut numai dori, se împlinesc acum, tóte. Și acel mic și nebunatic episod din vara trecută! Așa-i, tóte fetele tinere cred la prima lor aventură copilărésca, că li-se rupe inima; sciam, că într'o di îmĭ vei mulțămi“; și ea rîse și mĕ sĕrută. Și atuncĭ ai dis: „Totul este gata, domnișóră“. Eu pornii sĕ ies asemenea unei figurĭ de céră — unei jucării mecanice, și atuncĭ vĕdui lucind lacrimĭ în ochii tĕi, Jeanetto, deși atuncĭ acésta nu-mĭ bătŭ la ochĭ, până mult mai târdiu, și n'am vorbit cu tine

şcólelor în şcóle de stat, este şi el aderentul acestei idei, însĕ cere marginĭ. Statul trebue sĕ sară în ajutorul susţiitorilor de şcóle unde acest ajutor e motivat. E învoit şi cu aceea, ca statul sĕ esercite control în sensul, că precum bisericele cresc bunĭ credincioşĭ, şi şcólele sĕ créscă bunĭ cetăţenĭ Insĕ când statul face deosebire între religiune şi religiune şi recipiază numai anumite confesiunĭ, nu póte aproba restricţiunea libertăţii învĕţămêntului.

Pentru negligiarea învĕţării limbei maghiare în şcólele naţionalităţilor învinuesce sistemul de guvernare, ér în cestiunea trecerei religionare dela Santova dice, că agitaţiunea a pornit din Neoplanta şi că motivul trecerei n'a fost religios, ci politic.

Au urmat petiţiunile, între altele petiţia a 150 oraşe şi comune pentru introducerea dărei pe bursă. Erĭ am arătat, ce a rĕspuns ministrul de finanţe Lukacs la acéstă petiţiă.

Revistă externă.

Austro-Ungaria, Statele din Orient şi naţionalităţile. De un timp încóce s'au audit plângerĭ mai ales în pressa germană din Austria, că influenţa monarchiei austro-ungare în Orientul european scade mereu. O ast-fel de plângere ridică între altele fóia vienesă „*Reichswehr*“, care într'un articul se arată fórte iritată din causa acestei apariţiunĭ. „Reichswehr“ aduce ca dovadă convenţiunea pe care a legat'o România cu Germania în privinţa liniei de comunicaţiune Berlin-Constanţa-Constantinopole şi se miră, că în chipul acesta influenţa Austriei este combătută în Orient chiar de către amica acesteia, Germania.

Un alt diar vienes, „*Deutsches Volksblatt*“ comentând articulul din „Reichswehr“ şi găsind pe deplin întemeiate plângerile lui, arată, că *adevĕrata causă* care face, ca raporturile dintre Austro-Ungaria şi dintre statele din Orient sĕ fiă încordate, este situaţia ticălósă în care sunt ţinute *naţionalităţile din Ungaria.* Diarul antisemit accentuéză apoi, că „pe cât timp Maghiarii vor fi lăsaţĭ de capul lor, ca *sĕ nimicéscă naţionalitatea Românilor* din Ungaria, *nicĭ Austria nu póte conta la prietinia statului român*“.

Nemţii din Germania pentru Nemţii din Austria In *Dresda* s'a ţinut la 8 Aprilie n. o mare adunare de către uniunea liberală imperială, care s'a ocupat cu sórtea Germanilor din Austria. Intr'un proiect de resoluţiune se declară, că *causa Germanilor austriacĭ este şi causa Germanilor din imperiu.* Adunarea şi-a esprimat simpatiile faţă cu fraţii din Austria, carĭ luptă pentru naţionalitatea lor.

Noul rege în Samoa Agenţiei Reuter i-se anunţă, că în San Francisco a sosit din Apia scirea, că la 23 Martie *Tanu Malietoa* a fost încoronat de rege în Mulinun. La festivitate au luat parte representantul Statelor-Unite şi al Angliei, representantul Germaniei însĕ a lipsit.

SCIRILE DILEI.

— 30 Martie v.

Pentru masa studenţilor românĭ din Braşov a mai contribuit cu *fl. 5.* D-l preot militar din Sibiiu *Ioan Broju.* — Direcţiunea şcólelor îi exprimă cele mai călduróse mulţămite.

Pentru Românii din comitatul Bistriţa-Năsĕud ni-se trimite spre publicare următorul *apel*, asupra căruia atragem atenţiunea Românilor din acel comitat: Pe diua de 24 Aprilie e convocată *congregaţiunea* comitatului Bistriţa-Năsĕud. Obiecte de mare importanţă se vor pertracta în acea congregaţiă. Membrii românĭ sunt rugaţĭ a participa necondiţionat. Din încredinţarea clubului român: *Un membru.*

Emigrărĭ. Oficiósa „Sztatisztikai Havi Közlemény“ arată, că în luna Februarie s'au dat cu totul 5814 paşapórte. Cele mai multe s'au dat pentru locuitorii din comitatele Sibiiu şi Şaroş. Pentru cei din comitatul Sibiiului s'au dat 590, ér pentru cei din comit. Şaroş 403. Din aceste paşapórte *3329* s'au dat pentru *România*, ér pentru America 1397. Graniţa ţĕrii ungurescĭ au trecut'o 36,798 persóne; s'au dus 19,436 şi au venit 17,362. Dintre cei carĭ au eşit din ţĕră 12,520 sunt cetăţenĭ ungarĭ, ér 6887 supuşĭ strĕinĭ. Partea cea mai mare s'au dus în România, apoi în Serbia şi Bulgaria. Punctele, pe la carĭ au trecut sunt Predealul, Semlin şi Orşova. — Din datele acestea se vede cât de „fericitóre“ póte fi oblăduirea ungurésca.

In contra falsificatorilor de vinurĭ s'a pornit o mare gónă în tóte părţile. Acum cetim, că şi camera de comerciŭ şi industriă din Arad a înaintat o adresă către guvern, cerând sĕ se ia cele mai aspre mĕsurĭ în contra falsificatorilor de vinurĭ, ca astfel sĕ se restabilésca încrederea publicului consument în vinurile curate.

Hărtia comprimată. Se cunosc diferitele aplicaţiunĭ ale hărtiei comprimate, carĭ s'au realisat, mai cu sĕmă în America, pentru construcţiunea caselor, rótelor de vagóne, cadrurilor şi rótelor dela biciclete etc. Cea mai recentă aplicaţiune de acest gen nu este mai puţin curiósă. O încărcare completă de petroleu a sosit dilele acestea la Dunkerque; petroleul era conţinut în butóie de hărtiă legate cu cercurĭ de fier. Avantagele acestui nou sistem de recipiente consistă mai cu sĕmă în lipsa împreunărilor de dóge, ceea-ce suprimă scurgerea şi prin urmare o pierdere mare de lichid. Trei fabricĭ s'au înfiinţat de curênd în America, carĭ pot sĕ procure în fiă-care di câte 3000 butóie de hărtiă comprimată. Dér ceea-ce este însĕ şi mai curios, e aplicaţiunea hărtiei comprimate la construcţiunea unor părţĭ din biciclete. Cu acésta se ocupă o mare casă Americană, şi resultatele obţinute sunt din cele mai satisfăcĕtóre.

Şedinţa publică a studenţilor românĭ din Braşov.

Cine a luat parte la şedinţa publică, ce s'a dat Duminecă după amiadĭ din partea studenţilor din clasele superióre ale gimnasiului şi şcólei comerciale române din loc, în sala cea mare dela gimnasiu, de bună sĕmă n a putut sĕ rĕmână înşelat în aşteptările sale, căcĭ tinerimea nóstră ni-a dat şi cu acéstă ocasiune o frumósă dovadă de zel şi de progres.

Şedinţa a deschis'o d-l profesor N. *Puican*, conducĕtorul societăţii de lectură dela gimnasiu, arătând, că o tinerime bine instruată nu trebue sĕ-şĭ limiteze cunoscinţele sale numai în cadrul studiului teoretic de pe băncile scólei, ci sĕ caute a se desvolta şi în ale artei. Ocasiunea, de-a se convinge publicul despre prestaţiunile tinerimei în acéstă direcţiă li-o dă şedinţele publice, în care scop s'a arangiat şi şedinţa de faţă etc.

A urmat apoi esecutarea programului propriu dis, care a fost variat şi bine ales. Orchestra studenţilor, dirigiată de d-l M. Krause, a esecutat „Marşul studenţilor din Braşov“, compositiă a tinerului student I. Cl. Iuga, apoi valsul „Dina Praterului“ de Hofmann şi în fine alte douĕ piese drăguţe: „Pizzicato Gavotte“ de Latann şi „Poveste“ de K. Komzak — tóte cu succes fórte frumos şi spre deplina mulţumire a publicului. Cu deosebire a plăcut „Povestea“ de Komzak, care la cererea publicului a trebuit sĕ fie repetată.

Corul studenţilor, sub conducerea d-lui profesor de musică T. *Popovicĭ*, de-asemenea s'a presentat fórte bine şi a procurat publicului plăcute momente de distracţiă. Piesa poporală „Foe verde de mohor“, de T. Popovicĭ, este plină de duioşiă şi esecuţiunea ei a reuşit pe deplin. Rolul de solist l'a avut studentul Vladimir Banciu, care s'a distins cu plăcuta sa voce de tenor. Corul a mai esecutat apoi cu acelaş succes frumos „Cântecul gintei latine“ de Caudella şi, la încheiare, „Marşul cântăreţilor“ de Porumbescu.

Printre cântărĭ a fost întreţĕsută o disertaţiune de studentul de cl. VIII I. *Şortan*, care a vorbit despre „Dorul şi jalea în poesia poporală“. Tema a fost bine desvoltată şi autorul ei viu aplaudat.

Gréua şi lunga piesă „Vorbirea lui Antonius înaintea cadavrului lui Caesar“ scenă din tragedia „Iulius Caesar“ de Shakespeare, a fost declamată de studentul octavan D. *Stoica* cu un succes, am puté dice, neaşteptat, atât în ce privesce predarea, cât şi recitarea ei.

Nu mai puţin dificil a fost şi rolul studentului din cl. II comercială Andreiŭ *Fătuleţ*, care a declamat balada de Coşbuc „Carol IX“ cu cel mai frumos succes.

Mult haz a produs, în fine, studentul octavan G. *Tocitu* prin succésa declamare a anecdotei „Caii Ţiganului“ de Speranţă. Ajutat de-o mimică caracteristică şi de-o predare sigură, declamatorul a produs ilaritate generală şi la dorinţa publicului a trebuit sĕ declameze încă o poesiă umoristică, cu acelaş succes frumos.

Peste tot, şedinţa arangiată de studenţii noştri a avut şi de astă-dată un succes moral deplin. Public, deşi mai puţin ca altă dată, a fost totuşĭ destul şi ales. Printre óspeţii din depărtare am remarcat pe părintele archimandrit Dionisie dela Buşteni, d-l Dr. Crăciun, medic în Karlsbad etc.

ULTIME SCIRI.

Bucureştĭ, 10 Aprilie. Foile opositiunei unite au apărut tóte în doliu. Ele publică în frunte un manifest al „comitetului de resistenţă“, care a fost ales de membrii opositiei parlamentare în întrunirea de adĭ diminéţă şi este compus din d-nii Take Ionescu, Titu Maiorescu, N. Fleva, N. Filipescu, Al. Marghiloman şi G. A. Scorţescu. Prima misiune a comitetului este de-a interveni pe tóte căile legale în favórea celor arestaţĭ în mod nelegal, printre carĭ se află şi senatorul Brabeţeanu. Manifestul dice: „Sângele nevinovat, vĕrsat de un guvern nevrednic, strigă dreptate, strigă cu atât mai tare, cu cât poporul a fost măcelărit ca într'o ţĕră de sĕlbaticĭ, fără prevestire, fără somaţiunĭ, fără nicĭ o formă legelă. A fost un asasinat“. In fine convócă pe cetăţenĭ la o nouă întrunire pe Miercurĭ la sala „Dacia“.

Numĕrul arestaţilor, după-ce au mai fost liberaţĭ, este de vr'o 50. Senatorul Brabeţeanu a fost arestat sub acusaţia de provocare la revoltă. Este arestat şi studentul Solomonescu. Numĕrul răniţilor dela învălmăşala de aséră trece peste 40. La spitalul Colţea sunt internaţĭ 14 greu răniţĭ.

Aséră târdiu la 9 óre d-l G. Gr. Cantacuzino a fost primit în audienţă de Regele, căruia i-s'a plâns de cele petrecute. Regele i-a făgăduit, că va orêndui o cercetare severă şi va face dreptate.

Literatură.

„Pintea Viteazul“, tradiţiunĭ, legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul.* Acésta, pe cât scim, e cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Se află de vêndare la tipografia „A. Mureşianu“ în Braşov şi la autorul în Reteag (Retteg). Preţul 20 cr. (cu posta 23 cr.).

---

nicĭ-odată despre acésta până în ciasul acesta — până într'ăsta.

Ce bine se aude aicĭ musica! Valsul acesta face sĕ-mĭ bată pulsul mai tare. Parfumul roselor, ce le purtam atuncĭ, pare că l simt şi acum. Ce mult urăsc rosele! Multe femei păstréză florile, ce le-au purtat la cununiă — împreună c'un mic pantof de mătase, séu póte şi scrisórea, ce o iubesc mai mult.

Jeanetto, şi eu păstrez o suvenire dela nunta mea — numai una — de-atuncĭ o port di şi nópte la mine. Aşadă-te mai aprópe de mine în lumina lunei. Vedĭ tu acéstă punguliţă mică de mătase la gâtul meu? Ai vĕdut'o de multe-orĭ.— „O reliquie dela sfântul mormênt, dómnă?“ întrebaşĭ tu. Tu eştĭ o credinciósă catolică, Jeanetto. Eu nu te-am contradis nicĭ-odată. Era cu mult mai mult pentru mine, decât o reliqie — e propriul meu dar de nuntă, singura bucăţică din averea mea înnecată, ce mi-am scăpat'o din valurĭ, când am suferit naufragiul.

Pe tot drumul spre biserică picăturile de ploiă cădeau cu sgomot pe sticla ferestrilor dela trăsură, spre a mĕ abate dela gândurile şi sentimentele mele, am încercat sĕ numĕr picăturile. Mama mea şi una din surorile de mirésă glumeau şi rîdeau, şi lăudau diamantele mele, haina mea — sacul pentru cenuşa sufletului meu, — şi şi eu rîdeam.

De-oparte şi de alta a bisericei stĕtea mulţime de ómenĭ, tot numai ploiere negre, ce păreau, că înnótă ca papura de-asupra apei murdare; şi urcarăm scările acoperite cu covóre. In „sacristiă“ era pe jumĕtate întunerec, un moment m'am oprit, mama mea mi a îndreptat voalul şi surorile mele de mirésă şopteau şi rîdeau în dosul meu. Unchiul, care m'a condus până la biserică, părea iritat şi-şĭ făcea de lucru cu mănuşile, prin uşa jumĕtate deschisă puteam sĕ vĕd pe episcopul, care sta înaintea altarului în haina sa lungă; şoptind se mişcau ómenii pe scaunele lor. Organele începură a cânta c'un ton sĕrbătoresc.

Unchiul meu îmĭ dĕdŭ braţul şi unul din servitorĭ deschise uşile. Vĕdui înaintea mea ómenii, florile, naia bisericei, cum se vĕd lucrurile în vis, amestecate, desfigurate.

Când am trecut peste prag simţii, că haina mea s'a acăţat de ceva, şi fata dindĕrĕtul meu scóse un ţipĕt înăbuşit de spaimă. Trena hainei mele se acăţase de un cuiŭ din podele, rupêndu-se tot mai tare, asta era tot. Inainte de ce aşĭ fi putut sĕ observ acésta, un bărbat din apropiere s'a plecat şi a desprins haina. Era o gróznică ruptură. Iute, ca şi când ar fi fost o femeiă, bărbatul a luat din jacheta sa un ac cu gămăliă, şi prinse dantelele rupte. Acésta s'a întêmplat într'o secundă. Eu am murmurat un cuvênt de mulţămire, atuncĭ el, stând încă în genunchĭ, şĭ-a ridicat faţa, şi Jeanetto — Jeanetto — l'am recunoscut, palid — prăpădit — dér l'am recunoscut. „Micul episod de astă vară“. — Am recunoscut pe bărbatul, care mĭ-a fost răpit, ca şi când sĕrăcia lui ar fi fost o ciumă, — pe bărbatul, pentru care n'avui curagiul, puterea de-a lupta. O, nebuna de mine!

In acest scurt moment, când cu ochii îndreptaţĭ asupra-mĭ el sta înaintea mea, părea, că tótă viéţa mi-se scurge din vine. Ah, de-aşĭ fi putut sĕ arunc diamantele şi florile tóte înaintea mea şi sĕ strig: „ia-mĕ, sunt a ta cu trup şi suflet!“ Dér n'am dis nimic — nimic! El s'a dat la o parte, când noi am păşit înainte. Şoptiturile, parfumul roselor, sunetul organelor se amestecau în creerii mei şi-mĭ produseră un sentiment straniu tîmpit. La drépta mea nu era bărbatul, pe care îl vedeam şi-l audiam.

Vedĭ, Jeanetto. In nóptea aceea am luat din trena hainei mele de mirésă acel ac cu gămăliă mic, negru, ascuns şi l'am păstrat acolo, unde se găsesce şi acum. Nimic mai mult; nicĭ o flóre, nicĭ o fóiă. Nóptea când simt la gâtul meu acel minuscul elenodiu, vĕd în întunerec faţa lui palidă rugătóre.

Ascultă! Un vênt uşor suflă printre magnolii şi musica a încetat, Jeanetto. — E aşa de greu a trăi, a fi o femeiă — e aşa de greu a fi fericită! Cum ar şi putĕ sĕ fiă alt-fel, décă tot, de ce atêrnă fericirea unei femei, nu este nimic altă, decât un ac cu gămăliă — un mic, ascuns, negru ac cu gămăliă?

Ce întunerec se face! A apus luna? Jeanetto, cred, că ar fi bine sĕ mĕ culc. Sunt aşa de ostenită — aşa de ostenită.

(„*P. Ll.*“)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov se pot procura următórele **scrierĭ economice:**

Agrologia séu Agricultura generală de Dr. *G. Maior*, profesor la școla centrală de agricultură din Bucurescĭ. E cea mai bogată și tot odată cea mai temeinică scriere românéscă cu privire la cultura pământului (aratul, sămănatul, gunoitul etc., etc). Conține 217 figurĭ de-ale diferitelor aparate economice (plugurĭ, grape, tăvălugurĭ etc). E o carte fórte mare, de 524 pag. și costă numai 2 fl. 50. (cu posta recomandat 2 fl. 75 cr.)

Fitotechnia séu Cultura specială a plantelor, scrisă tot de D-l *G. Maior*. Acéstă carte se estinde pe 611 pagine, format mare și conține în text 202 figurĭ. Cuprinsul e fórte bogat, arătând cu de-amănuntul soiul, modul de cultură, bólele și vindecarea etc. pentru fiă care plantă, precum cereale (tot felul de bucate, ca grâu, sécară, orz, ovĕs, orez, meiŭ, cucuruz, hrișcă, etc.); apoi mazere, linte, măzăriche, rapiță, mac, șofran, hemeiŭ, in, cânepă, tutun, cartofĭ, tot felul de sfecle, hrén, curechiŭ și alte multe. Apoi diferitele plante de nutreț, ca lucernă, trifoiŭ, mohor, cucuruzul verde de nutreț, diferite compositiunĭ pentru fênațe și pășunĭ artificiale etc. Alt capitlu tractéză despre cultura fênațelor, altul irigațiunĭ, altul despre pășunĭ etc.

Pentru fiă-care econom, aceste douĕ cărțĭ sunt de cea mai mare trebuință, putêndu-i servi ca cea mai bună călăuză în toțĭ ramii economiei sale. Prețul volumului II este 4 fl. (trimis cu posta recomandat 4 fl. 25 cr.) Pentru România 10 lei, plus porto.

„Stupăritul“, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începătorĭ și pentru toțĭ iubitorii de acest ram al economiei, de *Constantin Dimian*, preot în Brețcu. O carte de 154 pag. format mare 8⁰. Prețul 80 cr. (cu posta 85 cr.)

Cartea stuparilor săteni de Romul *Simu*. Cu mai multe ilustrațiunĭ în text. Editura Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului. Prețul 40 cr. trimis francat.

Insoțirile de credit împreunate cu însoțirĭ de consum, de vêndare, de viierĭ, de lăptarĭ etc. Indreptare practică pentru înflințarea și conducerea de astfel de însoțirĭ, de F. W. Raiffeinssen. *Edițiunea a V-a.* Trad. de *Dr. A. Brote.* Editura Reuniunei rom. de agricultură din comit. Sibiiului. Conține 227 pag. și costă 80 cr. (Cu posta 90 cr).

*

Pentru comercianțĭ funcționarĭ și toțĭ ómenii de afacerĭ, precum și studenți putem recomanda următórele cărțĭ:

Manul de dreptul cambial, lucrat de Ioan Socaciu, profesor la școla română gr. or. din Brașov. Cartea e tipărită pe spesele „Albinei“ și e menită a face marĭ servicii tuturor, carĭ au afacerĭ cu cambii polițe). Prețul 2 fl. (cu posta 2 fl. 10 cr).

Un capitol din ***Contabilitatea dublă*** de *I. C. Panțu*, prof. la școla comercială superióră din loc. Tractéză principiile contabilității duple ilustrate cu diferite esemple, pe carĭ studiindu-le cu atențiune, póte orĭ și cine să învețe contabilitatea, adecă ținerea socotelelor în economia proprie și în afacerile comerciale. Prețul 50 cr. + 5 cr. porto.

„Curs complet de corespondența comercială“, de *I. C. Panțu*. Conține modele de circulare, scrisorĭ de informațiunĭ, recomandațiunĭ și acreditive; scrisorĭ în comerciul cu mărfurĭ, comisiune și spediațiune; cestiunĭ cambiale, afacerĭ cu efecte, monede și cupóne etc. Prețul 1 fl. 60 cr.

Procent, Promil, Interese și Teoria conturilor curente de *I. C. Panțu*. Arată calcularea intereselor pe anĭ, pe lunĭ și pe dile într'un mod practic; sunt mai multe esemple esplicate amănunțit, așa ca să fie înțelese de orĭ și cine; de-asemenea modul de calculare al intereselor la băncĭ și teoria conturilor curente. Prețul 40 cr. plus 3 cr. porto.

Tóte aceste cărțĭ se pot procura dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureșianu.***
Redactor responsabil: ***Gregoriu Maior.***

Cursul la bursa din Viena.

Din 10 Aprilie 1899.

Renta ung. de aur 4%	119.65
Renta de coróne ung. 4%	97.10
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	121.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	100.90
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.20
Bonurĭ rurale ungare 4%	95.70
Bonurĭ rurale croate-slavone	96.50
Impr. ung. cu premii	125.40
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin	130.82
Renta de argint austr.	100.60
Renta de hârtie austr.	100.70
Renta de aur austr.	120.20
Losurĭ din 1860.	139.70
Acții de-ale Băncei austro-ungară	924.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	388.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	369.60
Napoleondorĭ	9 56
Mărcĭ imperiale germane	59.02½
London vista	120.50
Paris vista	47.80
Rente de coróne austr. 4%	100.75
Note italiene	44.30

Cursul pieței Brașov.

Din 11 Aprilie 1899.

Bancnota rom.	Cump.	9.47	Vênd.	9.49
Argint român.	Cump.	9.40	Vênd.	9.44
Napoleond'orĭ.	Cump.	9.52	Vênd.	9.54
Galbenĭ	Cump.	5.63	Vênd.	5.66
Ruble Rusescĭ	Cump.	126.75	Vênd.	128.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.80	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.70	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		101.—	Vênd.	102.—

Cine voesce să-și facă

COSTUME din stofă bună

și durabilă se cére dela croitor se-i presenteze **colecția de mostre** a firmei:

JOHANN STIKAROFSKY,

Bubapesta, V. Piața Elisabeta **16.**

Precedura solidă a numitei firme, garantéză un serviciŭ spre mulțumire.

Nu se câștigă mușterii cu promisiunĭ de rabat mare, séu cu alte mituirĭ.

Fóie specială pentru croitorĭ gratis.

14—24,528.

Oi de vêndare.

Pe teritoriul comunei Tĕrlungenĭ **sunt de vêndare**

800 oi de têrlă, țigăi

de rasa cea mai fină, între carĭ 450 sunt oi cu miei, ér 350 oi sterpe și berbecĭ.

Cumpĕrătorii sĕ se adreseze la proprietarii:

NICOLAE și GEORGE FRAȚILĂ,

în comuna Tĕrlungenĭ,

p. u. Zajzon (Zizin).

Brassó vármegye alispánjától.

Sz. **7125**—1899.

Hirdetmény!

Brassóvármegye törvényhatóságának 1898. évi zárszámadásai az állandó választmánynak f. hó 5-én tartott ülésben az 1886. évi XXI. t. cz. 17 §-sa értelmében hozott határozata alapján 15 napon át közszemlére kitétetnek, mi azon értesitéssel hozatik köztudomásra, hogy ezen számadások ezen határidőn belül a vármegyei számvevőségnél a hivatalos órákban bármikor betekinthetők.

Brassó, 1899. évi Aprilis 10.

alispán helyett:

Pánczél s. k.

főjegyző.

Câștigul cel mai mare

în casul cel mai favorabil

1.000,000

CORÓNE.

Consemnarea

tuturor celor 50,000 câștigurĭ.

Cel mai mare câștig în cel mai favorabil cas

1.000,000 coróne.

Câștigurile speciale sunt împărțite cum urméză:

		Coróne
1	Premie	100000
1	„	40000
1	„	20000
2	„ „	10000
1	„ „	9000
1	„ „	8000
1	„ „	7000
2	„ „	6000
1	„ „	4000
5	„ „	3000
1	„ „	2500
7	„ „	2000
3	„ „	1500
31	„ „	1000
67	„ „	500
3	„ „	300
432	„ „	200
763	„ „	100
1238	„ „	50
90	„ „	30
31700	„ „	20
3900	„ „	17
4300	„ „	13
50	„ „	10
3900	„ „	8
2900	„ „	4
50,000 câșt. și pr. în sumă de		**13.160,000**

In curênd urméză **a patra mare loterie de classă reg. ung.** Ea conține:

100,000 losurĭ originale și **50,000** câștigurĭ în banĭ,

așa-dér **jumĕtate din losurĭ** trebue să fie trase conform specificărei alăturate și și prospectul de câștig este enorm de mare.

In total vin **treisprecdece milióne 160,000 coróne** spre decidere sigură. Cel mai mare câștig în casul cel mai favorabil

Un milion coróne.

Binevoitóre comande urgente de **losurĭ originale** cu prețul original stabilit după plan:

pentru **un întreg** los original I. cl. **fl. 6.—**
„ **o jumĕtate** „ „ I. „ „ **3.—**
„ **un pĕtrar** „ „ I. „ „ **1.50**
„ **o optime** „ „ I. „ „ **—.75**

se espedéză cu **ramburs** séu pe lângă **trimiterea înainte a sumei.** Liste oficióse se espedéză după tragere, planurĭ stau la disposiție gratis. Tragerile se efectuesc publice sub **supravegherea guvernului reg. ung.**

Ne rugăm pentru comande cel mult până la

17 Aprilie a. c.

direct la

A. TÖRÖK & Co

colectorĭ principalĭ

ai loteriei de clasă reg. ung.

Budapesta, V. Waitznerring 4a.

Multe și fórte marĭ câștigurĭ am solvit noi prea stimaților noștri clienți și anume *în timp scurt peste unu și jumĕtate milion coróne.*

Scrisóre de comandă de tăiat.

Domnului A. TÖRÖK & Co., Budapest.

Binevoiți a trimite ..... **Losurĭ originale clasa I. a Loteriei de clasă reg. ung.** împreunată cu planul oficial.

Suma de fl..... { a se lua cu ramburs, urméză cu mandat postal. } (Ce nu convine sĕ ștergeți).

Adresa acurată. .....
.....
.....

12 obiecte numai fl. 2.95

Important pentru orĭ-cine!

Vêndare totală cu prețurĭ uimitóre de ieftine,

12 obiecte prețióse numai cu

fl. 2.95 cr.

1 pompos orologiŭ de buzunar, Ancker-Remontoir, de nickel; cu capac gravat; 3 anĭ garanță, (nu ciasornic de părete, cum espedéză alți.

1 elegant lanț de orologiŭ (de nickel orĭ aurit, după dorință), cu jou-jou frumos, de Paris.

1 elegant ac pentru cravată, de goldin duplu americ. cu imitație de brilliante.

1 pĕreche de cercei de argint.

1 brațeletă elegantă și modernă din aur Doubl. (valóre fl. 1.50 cr.)

1 garnitură de chemisette și nasturĭ pentru gulere, de goldin duplu american, constătatóre din 5 bucățĭ.

1 pĕreche de nasturĭ pentru manșette, din goldin duplu american, cu marcă.

Aceste 12 obiecte prețióse le trimit la comandă, până când mai sunt în deposit, pe **lângă rambursă** séu trimiterea anticipativă a sumei de **fl. 2.95 cr.** (mai nainte singur numai orologiul ancker remontoir de nickel a costat 5 fl.) Obiectele nepotrivite le rescumpĕr în timp de 8 dile.

E. HOLTZER, 4—5.543.

deposit en gros de orológe și giuvelii **în Cracovia** (Krakau, Stradom **18**).

Prețuri-Curente gratis și franco.

Liferantul Asociației oficianților de stat austriacĭ c. și reg.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.